

BỘ CÔNG THƯƠNG
TRUNG TÂM THÔNG TIN CÔNG NGHIỆP VÀ THƯƠNG MẠI

**BÀI: Tình hình xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang khối thị trường CPTPP
trong 5 tháng đầu năm 2024**

THUỘC NHIỆM VỤ
**“Thu thập, tổng hợp, phân tích và cung cấp thông tin phục vụ triển khai
hiệp định CPTPP năm 2024”**

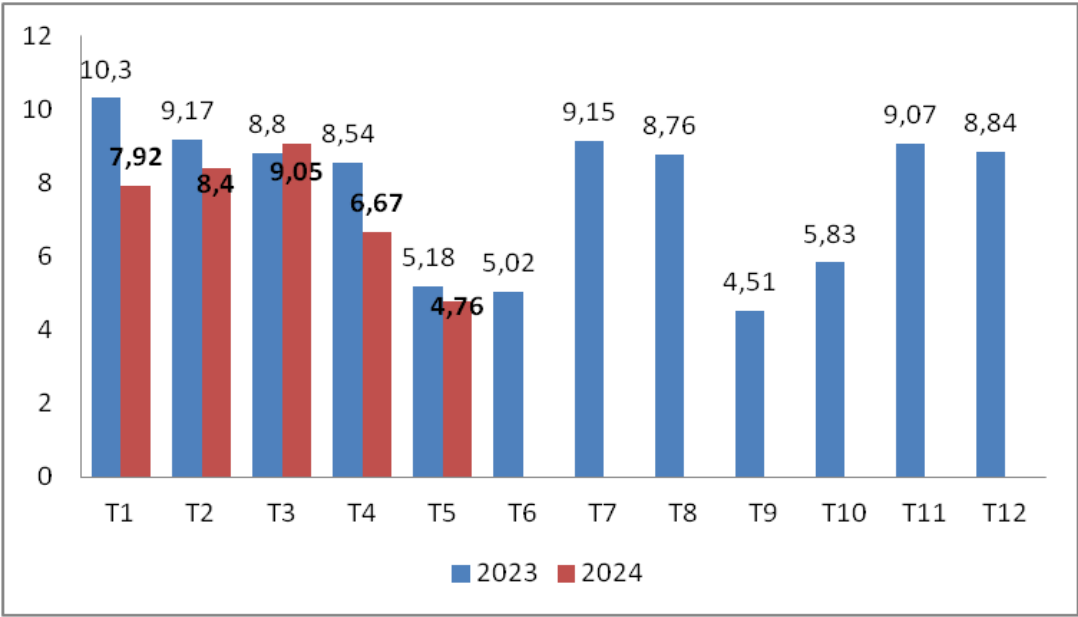
Hà Nội, 2024

Trong những năm gần đây, xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên Hiệp định CPTPP đã có những bước tiến đáng kể. Nhờ vào ưu đãi thuế quan và việc gỡ bỏ nhiều rào cản thương mại, các sản phẩm rau quả Việt Nam như thanh long, xoài, và chanh leo đã thâm nhập được vào những thị trường khó tính như Nhật Bản, Canada, và Úc.

Trong giai đoạn từ 2020-2023, kim ngạch xuất khẩu rau quả từ Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP liên tục tăng trưởng theo từng năm, đạt trung bình 354,16 triệu USD/năm, tốc độ tăng trưởng bình quân ở mức 12,12%/năm. Trong đó, năm 2023, kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các nước CPTPP đạt gần 404 triệu USD, tăng 9,46% so với năm trước và chiếm 7,2% tỷ trọng trên tổng kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam.

Biểu đồ: Tỷ trọng của thị trường CPTPP trong tổng trị giá xuất khẩu rau quả của Việt Nam, hàng tháng năm 2023-2024

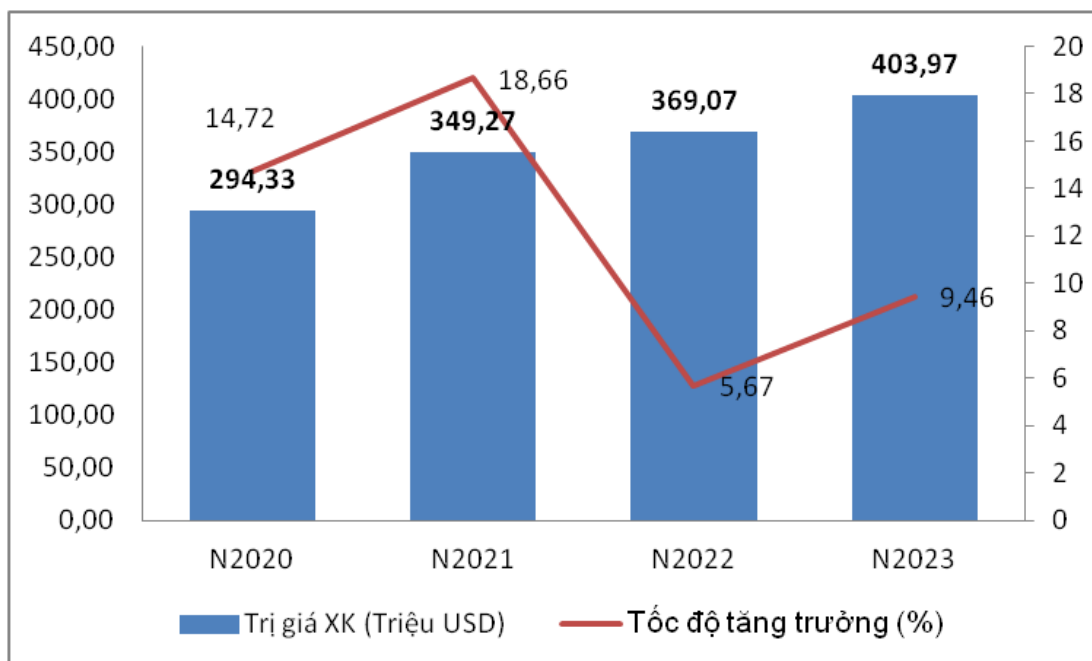
Đơn vị tính: %

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan Việt Nam

Biểu đồ: Tốc độ tăng trưởng kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường CPTPP giai đoạn 2020-2023.

Đơn vị tính: %, Triệu USD

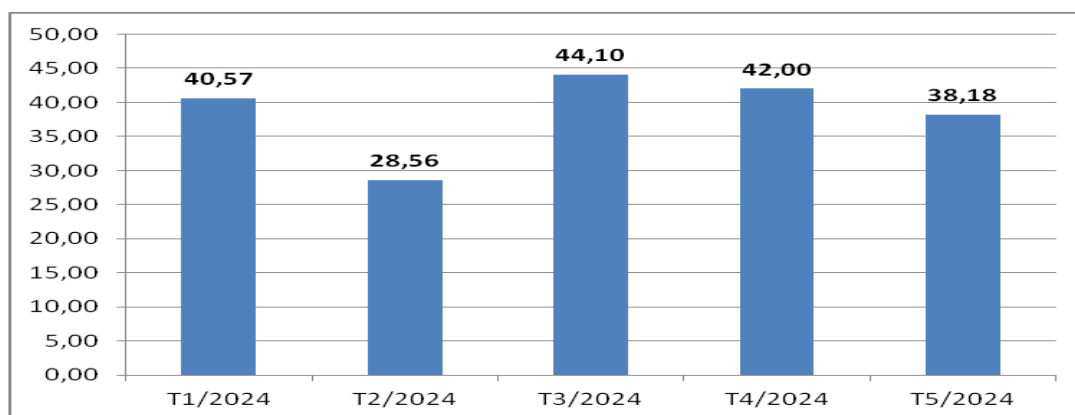

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan

Bước sang năm 2024, xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP tiếp tục có những biến chuyển tích cực, góp phần quan trọng vào tổng kim ngạch xuất khẩu của ngành nông sản. Kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường CPTPP trong 5 tháng đầu năm 2024 đạt 193,39 triệu USD, tăng 19,25% so với cùng kỳ năm trước, chiếm 6,99% tỷ trọng trong tổng kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam và chiếm 0,84% tỷ trọng trong tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa của nước ta sang các nước CPTPP.

Biểu đồ: Trị giá xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang khối thị trường thành viên CPTPP qua các tháng năm 2024

Đơn vị tính: Triệu USD, %

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan

Cơ cấu thị trường xuất khẩu rau quả Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP

Kim ngạch xuất khẩu rau quả sang thị trường Nhật Bản đạt 16,92 triệu USD vào tháng 5/2024, giảm 0,8% so với tháng trước và giảm 1,45% so với cùng tháng năm trước. Lũy kế 5 tháng đầu năm 2024, kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang Nhật Bản đạt 78,36 triệu USD, tăng 9,59% so với cùng kỳ năm trước, chiếm tỷ trọng 40,52% trong tổng kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thuộc khối CPTPP, thấp hơn so với mức tỷ trọng 44,09% của cùng kỳ năm 2023.

Bảng: Xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường CPTPP trong 05 tháng đầu năm 2024.

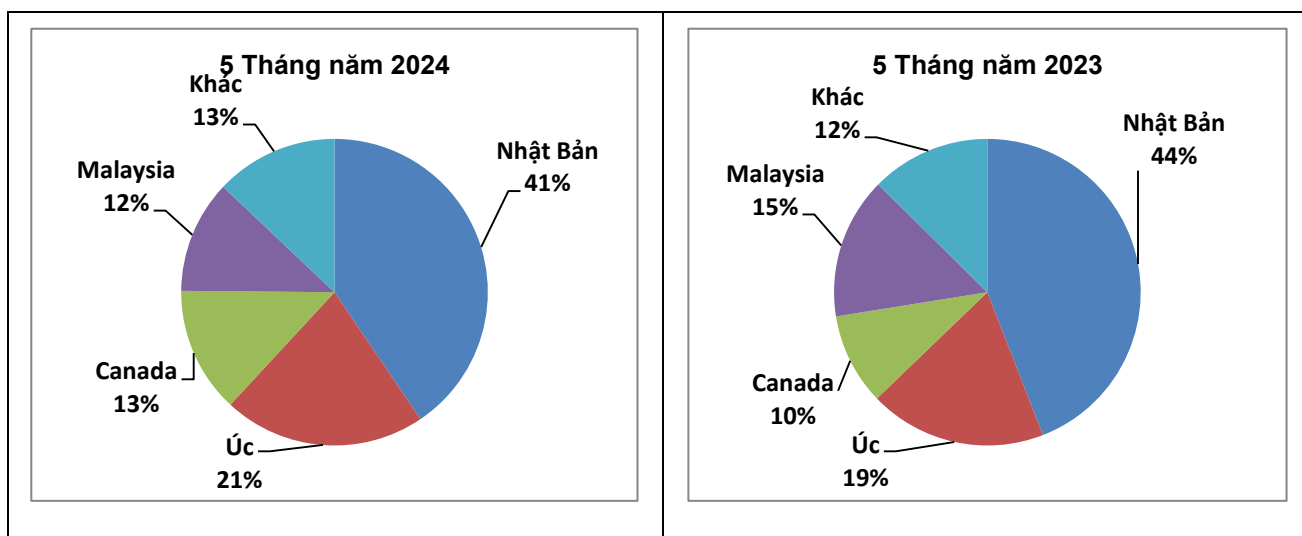
Thị trường XK	Tháng 5/2024 (Triệu USD)	So với Tháng 4/2024 (%)	So với Tháng 5/2023 (%)	5 Tháng 2024 (Triệu USD)	So với 5 Tháng 2023 (%)	Tỷ trọng 5 Tháng 2024 (%)	Tỷ trọng 5 Tháng 2023 (%)
Tổng	38,18	-9,10	9,81	193,39	19,25	100,00	100,00
Nhật Bản	16,92	-0,80	-1,45	78,36	9,59	40,52	44,09

Thị trường XK	Tháng 5/2024 (Triệu USD)	So với Tháng 4/2024 (%)	So với Tháng 5/2023 (%)	5 Tháng 2024 (Triệu USD)	So với 5 Tháng 2023 (%)	Tỷ trọng 5 Tháng 2024 (%)	Tỷ trọng 5 Tháng 2023 (%)
Úc	6,16	-34,99	-0,07	41,33	36,17	21,37	18,71
Canada	5,59	-8,23	37,97	25,62	63,45	13,25	9,67
Malaysia	4,43	-1,43	25,50	23,06	-4,75	11,92	14,93
Singapore	3,48	13,75	12,52	17,08	4,55	8,83	10,07
New Zealand	0,88	-11,87	46,83	4,82	67,58	2,49	1,77
Chile	0,60	18,34	939,22	2,04	248,92	1,06	0,36
Mexico	0,07	-75,97	10,25	0,95	105,87	0,49	0,28
Bru-nây	0,05	157,98	28,94	0,13	-29,44	0,07	0,11

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan Việt Nam

Đứng thứ hai là thị trường Úc với kim ngạch xuất khẩu trong tháng 5/2024 đạt 6,16 triệu USD, giảm 34,99% so với tháng trước và giảm 0,07% so với cùng tháng năm trước. Lũy kế 5 tháng đầu năm 2024, kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang Úc đạt 41,33 triệu USD, tăng 36,17% so với cùng kỳ năm trước, chiếm tỷ trọng 21,37% trong tổng kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang khối các thị trường CPTPP, cao hơn mức tỷ trọng 18,71% của cùng kỳ năm 2023.

Biểu đồ: Cơ cấu các thị trường xuất khẩu rau quả của Việt Nam trong CPTPP
(% tính theo trị giá)

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan Việt Nam

Cơ cấu chủng loại rau quả xuất khẩu của Việt Nam sang các thị trường CPTPP

Trong 5 tháng đầu năm 2024, cơ cấu chủng loại hàng rau quả Việt Nam xuất khẩu sang CPTPP khá đa dạng. Trong đó, đạt kim ngạch xuất khẩu cao nhất là nhóm mặt hàng quả và các loại quả hạch với kim ngạch xuất khẩu đạt 16,73 triệu USD trong tháng 5/2024, giảm 3,01% so với tháng trước đó nhưng tăng 50,47% so với cùng tháng năm trước. Luỹ kế 5 tháng đầu năm, Việt Nam đã xuất khẩu sang CPTPP tổng 75,57 triệu USD nhóm hàng quả và quả hạch, tăng 42,31% so với cùng kỳ 2023.

Bảng 1: Chủng loại rau quả xuất khẩu sang các thị trường CPTPP

Chủng loại	Tháng 5/2024 (Triệu USD)	So với Tháng 4/2024 (%)	So với Tháng 5/2023 (%)	5 Tháng 2024 (Triệu USD)	So với 5 Tháng 2023 (%)
Tổng	38,18	-9,10	9,81	193,43	19,27
Quả và quả hạch	16,73	-3,01	50,47	75,57	42,31
Dừa	0,87	-19,34	9,40	4,03	32,41
Bưởi	0,37	-18,39	22,73	1,39	32,70
Chuối	3,36	-6,17	70,31	15,51	40,35
Dứa	0,02	-23,82	-51,66	0,14	-33,02
Hạnh nhân	0,42	-30,40	6144,86	3,22	487,27
Khác	11,69	1,24	46,54	51,29	38,16
Rau củ	6,98	8,96	12,23	33,45	10,07
Bí đỏ	0,24	-21,65	331,24	0,58	271,23
Bí ngò	0,05	265,76	-50,54	0,28	7,15
Củ cà rốt	0,01	-96,27	-35,87	1,79	-38,73
Khoai lang	1,42	19,60	11,45	6,20	10,54
Ớt	1,98	30,78	19,82	9,31	6,56
Khác	3,30	4,02	5,80	15,29	19,28
Rau quả chế biến	14,03	-8,03	-4,96	72,62	6,82
Nước ép xoài	0,05	31,73	361,24	0,19	106,30
Dưa hấu	0,29	228,10	358,12	1,00	278,69
Hạnh nhân	2,48	-23,82	0,44	12,78	2,98
Khác	11,21	-5,20	-7,10	58,65	6,44

Nguồn: Tính toán từ số liệu của Tổng cục Hải quan

Đứng thứ 2 là trong nhóm hàng rau củ với kim ngạch đạt 6,98 triệu USD trong tháng 5/2024, tăng 8,96% so với tháng 4/2024 và tăng 12,23% so với tháng 5/2023. Lũy kế 5 tháng đầu năm, Việt Nam xuất khẩu sang CPTPP tổng 33,45 triệu USD nhóm rau củ, tăng 10,07% so với cùng kỳ 2023.

Triển vọng và dự báo:

- Những yếu tố tác động tích cực đến xuất khẩu sang thị trường CPTPP

Xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP được thúc đẩy bởi nhiều yếu tố tích cực, góp phần làm tăng trưởng kim ngạch xuất khẩu và mở rộng thị trường quốc tế cho các sản phẩm nông sản Việt Nam. Trước hết, các ưu đãi thuế quan từ CPTPP đã tạo ra lợi thế cạnh tranh đáng kể cho rau quả Việt Nam. Hiệp định này loại bỏ hoặc giảm thuế quan đối với nhiều mặt hàng, giúp sản phẩm rau quả Việt Nam có giá cả cạnh tranh hơn so với các quốc gia không tham gia CPTPP. Điều này đặc biệt quan trọng đối với các thị trường như Nhật Bản, Canada, và Úc, nơi yêu cầu về giá cả và chất lượng rất cao.

Thứ hai, Việt Nam đã có những bước tiến đáng kể trong việc nâng cao chất lượng sản phẩm và đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế về an toàn thực phẩm và kiểm dịch thực vật. Các doanh nghiệp xuất khẩu rau quả đã đầu tư vào công nghệ sản xuất và chế biến hiện đại, áp dụng các hệ thống quản lý chất lượng như GlobalGAP, HACCP, và ISO, không chỉ giúp nâng cao chất lượng sản phẩm mà còn xây dựng được niềm tin và sự tin tưởng từ phía người tiêu dùng và đối tác thương mại quốc tế.

Thứ ba, sự gia tăng nhu cầu tiêu thụ rau quả tại các thị trường thành viên CPTPP đã tạo ra động lực mạnh mẽ cho xuất khẩu. Người tiêu dùng tại các quốc gia này ngày càng quan tâm đến sức khỏe và dinh dưỡng, ưu tiên lựa chọn các sản phẩm tươi sạch, giàu dinh dưỡng và an toàn. Rau quả Việt Nam, với sự đa dạng về chủng loại và hương vị độc đáo, đã đáp ứng tốt các nhu cầu này. Các loại trái cây như thanh long, xoài, vải thiều, và chanh leo đã trở nên phổ biến và được ưa chuộng tại các thị trường khó tính như Nhật Bản và Úc.

Thứ tư, các hoạt động xúc tiến thương mại và quảng bá sản phẩm rau quả Việt Nam cũng đóng vai trò quan trọng. Chính phủ và các hiệp hội ngành hàng đã tổ chức nhiều chương trình xúc tiến thương mại, hội chợ triển lãm, và các hoạt động kết nối doanh nghiệp nhằm giới thiệu sản phẩm đến các thị trường quốc tế. Sự tham gia tích cực của các doanh nghiệp trong các sự kiện này đã giúp nâng cao nhận diện thương hiệu và mở rộng mạng lưới khách hàng.

Cuối cùng, sự hỗ trợ từ các chính sách của Chính phủ Việt Nam trong việc thúc đẩy xuất khẩu nông sản cũng là một yếu tố quan trọng. Các chính sách này bao gồm hỗ trợ về tài chính, tín dụng, và đào tạo nhằm nâng cao năng lực sản xuất và xuất khẩu của các doanh nghiệp. Chính phủ cũng đã có những nỗ lực đáng kể trong việc cải thiện hạ tầng logistics, giúp giảm chi phí vận chuyển và tăng hiệu quả xuất khẩu.

Tóm lại, các yếu tố tích cực này đã tạo ra môi trường thuận lợi cho xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP. Tuy nhiên, để duy trì và phát triển bền vững, Việt Nam cần tiếp tục nâng cao chất lượng sản phẩm, cải tiến công nghệ, và duy trì sự hỗ trợ mạnh mẽ từ các chính sách của chính phủ.

- Những yếu tố ảnh hưởng tiêu cực đến xuất khẩu từ thị trường CPTPP

Mặc dù xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP đã đạt được nhiều thành tựu đáng kể, nhưng cũng phải đối mặt với không ít yếu tố tiêu cực, ảnh hưởng đến sự tăng trưởng và phát triển bền vững. Trước hết, các yêu cầu khắt khe về tiêu chuẩn an toàn thực phẩm và kiểm dịch thực vật từ các nước CPTPP đặt ra thách thức lớn cho các doanh nghiệp xuất khẩu rau quả Việt Nam khi các quốc gia như Nhật Bản, Úc, và Canada....đều có các quy định rất nghiêm ngặt về dư lượng thuốc bảo vệ thực vật, chất bảo quản và quy trình kiểm dịch. Việc không đáp ứng được các tiêu chuẩn này có thể dẫn đến việc bị từ chối nhập khẩu, gây tổn thất lớn về tài chính và uy tín cho doanh nghiệp.

Thứ hai, cơ sở hạ tầng phục vụ cho xuất khẩu, đặc biệt là hệ thống logistics, còn nhiều hạn chế. Mặc dù Chính phủ Việt Nam đã có những nỗ lực cải thiện,

nhưng các vấn đề như chi phí vận chuyển cao, thiếu kho lạnh bảo quản và tình trạng quá tải ở các cảng biển vẫn là những rào cản đáng kể. Những yếu tố này làm tăng chi phí và thời gian vận chuyển, ảnh hưởng đến chất lượng sản phẩm khi đến tay người tiêu dùng và giảm tính cạnh tranh của rau quả Việt Nam trên thị trường quốc tế.

Thứ ba, biến đổi khí hậu và các yếu tố thiên nhiên khó lường cũng tác động tiêu cực đến sản xuất và xuất khẩu rau quả. Các hiện tượng thời tiết cực đoan như bão, lũ lụt, hạn hán có thể gây thiệt hại nghiêm trọng đến cây trồng, làm giảm sản lượng và chất lượng sản phẩm, không chỉ ảnh hưởng đến nguồn cung cấp mà còn gây ra biến động giá cả, làm mất ổn định thị trường xuất khẩu.

Thứ tư, sự cạnh tranh gay gắt từ các quốc gia khác trong khu vực cũng là một yếu tố không thể bỏ qua. Các nước như Thái Lan, Philippines và Malaysia đều có những sản phẩm rau quả tương tự và đã xây dựng được vị thế vững chắc trên thị trường quốc tế. Những quốc gia này không chỉ có lợi thế về chất lượng và giá cả mà còn có các chiến lược tiếp cận thị trường hiệu quả, khiến cho rau quả Việt Nam phải đối mặt với sự cạnh tranh khốc liệt.

Thứ năm, sự thiếu hụt trong việc xây dựng và quảng bá thương hiệu cũng là một điểm yếu của rau quả Việt Nam. Mặc dù có nhiều sản phẩm chất lượng cao, nhưng do thiếu chiến lược marketing bài bản và chuyên nghiệp, nhiều sản phẩm rau quả của Việt Nam vẫn chưa được người tiêu dùng quốc tế biết đến rộng rãi. Điều này làm giảm khả năng nhận diện thương hiệu và lòng tin của khách hàng, từ đó ảnh hưởng đến khả năng tiêu thụ sản phẩm.

Tóm lại, mặc dù có nhiều tiềm năng và cơ hội, xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP vẫn phải đối mặt với nhiều yếu tố tiêu cực. Để khắc phục những thách thức này, Việt Nam cần có các biện pháp toàn diện và chiến lược dài hạn nhằm nâng cao chất lượng sản phẩm, cải thiện cơ sở hạ tầng và logistics, xây dựng thương hiệu mạnh mẽ và nâng cao năng lực cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

Dự báo tình hình xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP trong thời gian tới nhìn chung tích cực, nhưng cũng tiềm ẩn những thách thức cần các doanh nghiệp xuất khẩu lưu ý và có sự chuẩn bị. Trước hết, nhờ vào việc hưởng lợi từ các ưu đãi thuế quan và sự cải thiện liên tục về chất lượng sản phẩm, kim ngạch xuất khẩu rau quả của Việt Nam dự kiến sẽ tiếp tục tăng trưởng đều đặn. Các thị trường lớn như Nhật Bản, Canada, và Úc vẫn duy trì nhu cầu cao đối với các loại rau quả nhiệt đới và các sản phẩm hữu cơ, đặc biệt là trong bối cảnh xu hướng tiêu dùng xanh và lành mạnh đang ngày càng phổ biến.

Theo các chuyên gia, Việt Nam sẽ phải đối mặt với những thách thức không nhỏ về biến đổi khí hậu, ảnh hưởng đến năng suất và chất lượng cây trồng. Các hiện tượng thời tiết cực đoan như hạn hán, lũ lụt và bão có thể gây thiệt hại đáng kể, làm giảm nguồn cung và tăng chi phí sản xuất. Để ứng phó với tình trạng này, các doanh nghiệp và nông dân cần đẩy mạnh áp dụng các biện pháp canh tác bền vững và sử dụng hiệu quả các nguồn tài nguyên thiên nhiên.

Sự cạnh tranh từ các quốc gia khác trong khu vực cũng sẽ ngày càng gay gắt. Thái Lan, Philippines và Malaysia không chỉ có những sản phẩm rau quả tương tự mà còn có chiến lược xuất khẩu mạnh mẽ và mạng lưới thương mại rộng khắp. Do đó, Việt Nam cần tập trung vào việc xây dựng thương hiệu quốc gia mạnh mẽ, nâng cao chất lượng sản phẩm và đa dạng hóa các mặt hàng xuất khẩu để tạo ra sự khác biệt và duy trì vị thế trên thị trường quốc tế.

Trong những tháng còn lại của năm 2024, mặc dù triển vọng xuất khẩu rau quả của Việt Nam sang các thị trường thành viên CPTPP là tích cực, nhưng để khai thác tối đa tiềm năng này, Việt Nam cần tiếp tục cải thiện chất lượng sản phẩm, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ, quản lý rủi ro liên quan đến biến đổi khí hậu. Với những nỗ lực này, xuất khẩu rau quả Việt Nam kỳ vọng có thể đạt được sự tăng trưởng bền vững và đóng góp tích cực vào nền kinh tế quốc gia trong những năm tới.